DOMSTOLENS DOM (sjätte avdelningen)
den 8 juni 1995 *

I mål C-451/93,

angående en begäran enligt artikel 177 i EEG-fördraget, från Landessozialgericht für das Saarland att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i det vid den nationella domstolen anhängiggjorda målet mellan

Claudine Delavant

och

Allgemeine Ortskrankenkasse für das Saarland,

i närvaro av Valérie och Stéphanie Delavant, intervenienter i målet inför den nationella domstolen,

intervenienter,

angående tolkningen av artiklarna 1 f, 2.1, 3.1, 19.1 a, 19.2 och 20 i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen, i den lydelse som framgår av rådets förordning (EEG) nr 2001/83 av den 2 juni 1983 (EGT nr L 230, s. 6),

meddelar

* Rättegångsspråk: tyska.

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

sammansatt av F.A. Schockweiler, avdelningsordförande, G.F. Mancini, C.N. Kakouris (referent), J.L. Murray och G. Hirsch, domare,

generaladvokat: F.G. Jacobs,
justitiesekreterare: H.A. Rühl, avdelningsdirektör,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

— Claudine, Valérie och Stéphanie Delavant genom Gerhard Schmidt-Delavant,

— Konungariket Belgien genom Patrick Duray, biträdande rådgivare vid rättsavdelningen vid ministeriet för utrikesärenden, utrikeshandel och biståndssamarbete, i egenskap av ombud,

— Förbundsrepubliken Tyskland genom Ernst Röder, Ministerialrat vid förbundsfinansministeriet och Bernd Kloke, Regierungsrat vid samma ministerium, i egenskap av ombud,

— Republiken Frankrike genom Catherine de Salins, sous-directeur vid utrikesministeriets rättsavdelning och Claude Chavance, attaché principal vid den centrala administrationen för denna avdelning, i egenskap av ombud,

— Konungariket Nederländerna genom A. Bos, juridisk rådgivare vid utrikesministeriet, i egenskap av ombud,

— Europeiska gemenskapernas kommission genom Christopher Docksey vid rättstjänsten, i egenskap av ombud, biträdd av Bernd Schulte, advokat, Max Planck Institut für ausländisches und internationales Sozialrecht, München,

med hänsyn till referentens rapport,

och efter att den 9 februari 1995 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Landessozialgericht für das Saarland har genom beslut av den 15 oktober 1993, vilket inkom till domstolen den 25 november samma år, i en begäran om förhandsavgörande med stöd av artikel 177 i EEG-fördraget, ställt en fråga angående tolkningen av artiklarna 1 f, 2.1, 3.1, 19.1 a, 19.2 och 20 i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen, i den lydelse som framgår av rådets förordning (EEG) nr 2001/83 av den 2 juni 1983 (EGT nr L 230, s. 6, nedan kallad "förordningen").

2 Frågan har uppkommit i en tvist mellan en fransk medborgare, Claudine Delavant, och Allgemeine Ortskrankenkasse für das Saarland (den lokala allmänna försäkringskassan för Saarland, nedan kallad "AOK") angående hennes barns rätt till vårdförmåner.

3 Claudine Delavant är anställd i Frankrike (Metz) och är på grundval av denna anställning ansluten till Caisse primaire d'assurance maladie (lokal försäkringskassa) i Metz. Hon är gift med en tysk medborgare och paret har två omyndiga döttrar. Familjen är bosatt i Tyskland (Saarbrücken).

4 I artikel 19 i förordningen föreskrivs i detta avseende:

"1. En anställd som är bosatt inom en annan medlemsstats territorium än den behöriga statens och som uppfyller villkoren i den behöriga statens lagstiftning för rätt till förmåner skall, i förekommande fall med beaktande av bestämmelserna i artikel 18, få följande förmåner i den stat där han är bosatt:

a) Vårdförmåner som för den behöriga institutionens räkning utges av institutionen på bosättningsorten enligt bestämmelserna i den lagstiftning som institutionen tillämpar som om han vore försäkrad där.

...

2. Bestämmelserna i punkt 1 gäller också familjemedlemmar som bor inom en annan medlemsstats territorium än den behöriga statens, i den mån de inte har rätt till sådana förmåner enligt lagstiftningen i den medlemsstat inom vars territorium de är bosatta.

..."

5 Ett antal begrepp som används i den ovannämnda artikeln definieras i förordningens artikel 1:

— ”familjemedlem” — den som definieras eller erkänns som familjemedlem eller som betecknas som medlem av hushållet i den lagstiftning enligt vilken förmåner utges (artikel 1 f),

— ”bosättning” — stadigvarande bosättning (artikel 1 h),

— ”behörig institution” — den institution hos vilken en person är försäkrad vid den tidpunkt då en ansökan om förmån görs (artikel 1 o under i),

— ”institution på bosättningsorten” — den institution som är behörig att utge förmåner på den ort där personen är bosatt enligt den lagstiftning som institutionen tillämpar eller då ingen sådan institution finns, den institution som utsetts av den ifrågavarande medlemsstatens behöriga myndighet (artikel 1 p),

— slutligen, ”behörig stat” — den medlemsstat, inom vars territorium den behöriga institutionen finns (artikel 1 q).

6 Det framgår av handlingarna i målet att AOK till en början nekade ersättning av kostnaderna för sjukhusvård av ett av Claudine Delavants barn på grund av hennes makes inkomstnivå, men senare beviljade ersättning av dessa kostnader till följd av ett överklagande och en ny beräkning av denna inkomst. AOK avslog emellertid Claudine Delavants begäran om en förklaring att hennes barn var berättigade, oberoende av deras föräldrars inkomst, till vårdförmåner från AOK i egenskap av institution på bosättningsorten, som om de vore försäkrade där.

7 AOK grundar detta avslag på artikel 10.3 i Sozialgesetzbuch, Gesetzliche Krankenversicherung (Lag om social trygghet, lagstadgad sjukförsäkring, nedan kallad "SGB V"), som enligt AOK: s mening var tillämplig i fallet i fråga enligt artiklarna 19 och 1 f i förordningen. Enligt artikel 10.3 i SGB V, är barn till personer som är anslutna till sjukförsäkringskassan inte försäkrade då den anslutna personens make, som står i släktskapsförhållande till den anslutna personens barn, inte är ansluten till en i lag stadgad sjukförsäkringskassa samt hans totala månatliga inkomst vanligen överstiger en tolftedel av gränsen för årsinkomst och generellt är högre än den anslutna personens totala inkomst. Claudine Delavants make täcks av en privat sjukförsäkring eftersom hans inkomst normalt sett överstiger den gräns som föreskrivs enligt lagstiftningen i fråga och normalt sett är högre än hans makas inkomst.

8 Efter det att Sozialgericht für das Saarland avslagit Claudine Delavants talan mot beslutet, överklagade hon till Landessozialgericht für das Saarland. Hon grundade sin talan i synnerhet på artikel 19.2 i förordningen, som enligt hennes mening även berättigar hennes barn till vårdförmåner utgivna av AOK för den franska institutionens räkning, utan att bestämmelserna i tysk nationell lagstiftning kan begränsa denna rätt med hänvisning till föräldrarnas inkomstnivå. Claudine Delavant gjorde även gällande att den franska institutionen sedan ett flertal år tillbaka ersätter kostnaderna för de förmåner som erhållits i Tyskland utan att intressera sig för hennes makes inkomst.

9 Landessozialgericht ifrågasätter inte att artikel 19.2 läst tillsammans med artikel 1 f i förordningen hänvisar till tysk socialförsäkringslagstiftning och att den relevanta bestämmelsen i denna lagstiftning, artikel 10.3 i SGB V, anger föräldrarnas inkomst som en omständighet som påverkar huruvida den anslutna personens familjemedlemmar skall täckas av socialförsäkring.

10 Den nationella domstolen är emellertid osäker om tillämpningen av bestämmelsen i fråga är förenlig med gemenskapsrätten. Den påpekar först och främst att även

om artikel 10.3 inte utgör diskriminering på grundval av nationalitet, är frågan om barnen täcks av socialförsäkring i detta fall beroende av växelkursernas fluktuationer, dvs. förhållandet mellan den franska francen och den tyska marken, som påverkar förhållandet mellan Claudine Delavants och hennes makes inkomst. För det andra är syftet med förordningen att placera gränsarbetare och medlemmar i deras familjer i ett mer fördelaktigt läge. I det aktuella fallet uppkommer emellertid en nackdel då Claudine Delavant i enlighet med tysk lagstiftning skulle vara tvungen att betala dubbel sjukförsäkringsavgift för att hennes barn skall täckas av den i lag stadgade sjukförsäkringen i Tyskland.

11 Med beaktande av dessa omständigheter har Landessozialgericht für das Saarland förklarat målet vilande och begärt att domstolen skall meddela förhandsavgörande angående frågan:

"Innehåller artiklarna 1 f i, 2.1, 3.1, 19.1 a och 19.2 och 20 i förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen, en rättsprincip enligt vilken det är förbjudet för medlemsstaterna att avseende barnen till en gränsarbetare, som är försäkrad i en annan medlemsstat, göra anslutningen till ett socialförsäkringssystem beroende av gränsarbetarens makes inkomstnivå, utöver de villkor som har samband med barnens personliga situation?"

12 Det framgår av denna fråga att den nationella domstolen utgår från antagandet att det enligt artikel 19.1 i förordningen är lagstiftningen i den stat där familjen är bosatt och inte lagstiftningen i den stat där personen arbetar och där den institution vid vilken denna person är försäkrad är belägen, som är tillämplig för att svara på frågan om medlemmarna i arbetstagarens familj är berättigade till vårdförmåner. Det är därför nödvändigt att pröva om detta antagande är riktigt innan frågan som ställs i begäran om förhandsavgörande besvaras.

13 Det skall inledningsvis påpekas att en person som är anställd för arbete inom en medlemsstats territorium enligt artikel 13.2 a i förordningen i princip skall omfattas av denna stats lagstiftning även om han är bosatt inom en annan medlemsstats territorium.

14 Vad beträffar sjukförsäkring kommer denna princip till uttryck i artikel 19.1 i förordningen. Enligt artikel 19.1 skall en anställd som är bosatt i en annan medlemsstat än den medlemsstat i vilken han arbetar, omfattas av den senare statens lagstiftning såvitt avser villkor för rätten till förmåner. När väl denna rätt är erkänd är den anställde berättigad till vårdförmåner, i den stat där han är bosatt och på bekostnad av den stat där han arbetar. Vårdförmånerna utges av institutionen på bosättningsorten inom ramen för och enligt bestämmelserna i den lagstiftning som tillämpas av denna institution som om han vore försäkrad där.

15 Bestämmelserna i artikel 19.1 är vidare, i enlighet med artikel 19.2, analogt tillämpliga på den anställdes familjemedlemmar som är bosatta inom en annan medlemsstats territorium än den behöriga statens i den mån de inte har rätt till sjukförmåner enligt lagstiftningen i den staten inom vars territorium de är bosatta såsom angivits ovan. Av detta följer, med förbehåll för denna senare bestämmelse, att den anställdes familjemedlemmar omfattas av lagstiftningen i den stat där den anställde arbetar såvitt avser villkoren för rätten till förmåner. När väl denna rätt är erkänd är de berättigade att erhålla vårdförmåner, på bekostnad av den stat där personen arbetar, som utges av institutionen på bosättningsorten inom ramen för och enligt bestämmelserna i den lagstiftning som tillämpas av institutionen.

16 Denna tolkning finner stöd i artikel 17 i rådets förordning (EEG) nr 574/72 av den 21 mars 1972 om tillämpning av förordning (EEG) nr 1408/71, i den lydelse som framgår av förordning nr 2001/83 av den 2 juni 1983 (EGT nr L 230, 1983, s. 6). I

denna artikel föreskrivs att "för att få vårdförmåner enligt förordningens artikel 19 skall en anställd eller egenföretagare registrera sig och sina familjemedlemmar hos institutionen på sin bosättningsort genom att lämna in ett intyg som visar att han och hans familjemedlemmar har rätt till dessa förmåner...".

17 Enligt den tolkning av artikel 19.2 som den nationella domstolen föreslår och som de belgiska, tyska, nederländska och franska regeringarna liksom kommissionen förordar, hänvisar artikel 19.2 till artikel 19.1 såvitt avser de personer som redan betraktas som medlemmar i den anställdes familj. Frågan om en person är att betrakta som sådan regleras, i enlighet med artikel 1 f i förordningen, i den lagstiftning på grund av vilken förmånerna utges, dvs. bosättningsstatens lagstiftning. Enligt denna tolkning är följaktligen de enda personer som kan åberopa artikel 19.2 de som skulle betraktas som den anställdes familjemedlemmar enligt lagstiftningen i bosättningsstaten om den anställde var ansluten till den i lag stadgade sjukförsäkringskassan i den staten.

18 Denna tolkning kan inte godtas. Artikel 1 f i förordningen behandlar inte villkoren för anslutning eller rätt till socialförsäkringsförmåner för medlemmarna i en anställds familj, utan hänvisar endast till den lagstiftning enligt vilken förmåner utges för att bestämma de personer som skall betraktas som familjemedlemmar.

19 Med beaktande av det föregående måste svaret på den fråga som ställs av den nationella domstolen vara att artikel 19.2 i förordningen skall förstås så att när en anställd tillsammans med sina familjemedlemmar är bosatt i en annan medlemsstat än den medlemsstat i vilken han arbetar — enligt vars lagstiftning han är försäkrad med stöd av förordningen — är även villkoren för hans familjemedlemmars rätt till

vårdförmåner vid sjukdom reglerade av lagstiftningen i den stat där personen arbetar, i den mån medlemmarna i hans familj inte har rätt till sådana förmåner enligt lagstiftningen i den stat där de är bosatta.

Rättegångskostnader

20 De kostnader, som har förorsakats de belgiska, tyska, nederländska och franska regeringarna och de Europeiska gemenskapernas kommission, som har inkommit med yttrande till domstolen, kan inte ersättas. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

— angående den fråga som genom beslut av den 15 oktober 1993 förts vidare av Landessozialgericht für das Saarland — följande dom:

Artikel 19.2 i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen, i den lydelse som framgår av rådets förordning (EEG) nr 2001/83 av den 2 juni 1983, skall förstås så att när en anställd tillsammans med sina familjemedlemmar är bosatt i en annan medlemsstat än den medlemsstat i vilken han arbetar — enligt vars lagstiftning han

är försäkrad med stöd av förordningen — är även villkoren för hans familjemedlemmars rätt till vårdförmåner vid sjukdom reglerade av lagstiftningen i den stat där personen arbetar, i den mån medlemmarna i hans familj inte har rätt till sådana förmåner enligt lagstiftningen i den stat där de är bosatta.

Schockweiler Mancini Kakouris

Murray Hirsch

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 8 juni 1995.

R. Grass F.A. Schockweiler

Justitiesekreterare Ordförande på sjätte avdelningen